

22 grudnia 2009

„Karp z Oksy” na wigilijny stół

Nie ma chyba drugiej tak jednoznacznie kojarzonej z Wigilią Bożego Narodzenia potrawy jak karp. Trafia na nasze stoły przygotowywany na bardzo wiele sposobów i cieszy nawet najbardziej wybredne podniebienia delikatnym, subtelnym smakiem. Choć ryba ta przywędrowała do nas przed wiekami z Chin, dziś możemy z dumą powiedzieć, że na stałe wpisała się nie tylko w polską, ale przede wszystkim świętokrzyską tradycję kulinarną. Na Listę Produktów Tradycyjnych obok „Karpia Małszyńskiego” i „Karpia z Rudy Malenieckiej” trafił niedawno „Karp z Oksy”.

Produkcja karpia z Oksy prowadzona jest na terenie trzech sąsiadujących ze sobą gmin położonych w powiecie jędrzejowskim. Są to gminy: Małogoszcz, Nagłowice i Oksa. Obiekty stawowe zasilane są czystymi wodami rzek - Biała Nida oraz Brynica, jak również licznymi źródłami występującymi w dolinie Cieku od Wiśnicza. Produkcja karpia w największym stopniu prowadzona jest na terenie gminy Oksa. Miejscowy karp wywodzi się z rasy karpia galicyjskiego. Karp linii „oksyńskiej” powstał w drodze wieloletniej selekcji i krzyżowania materiału miejscowego z karpami linii węgierskiej i francuskiej. Tak uzyskane mieszańce charakteryzują się dobrymi przyrostami oraz dużą odpornością na ujemne czynniki środowiska.

Pierwsze wzmianki o bytności stawów w Oksie datuje się od 1554 roku. Tereny na których obecnie położone są gminy Oksa i Nagłowice należały w XVI i XVII w. do rodu Rejów. Niewiele można powiedzieć o gospodarstwie wiejskim w dobrach Reja. Są jednak wzmianki mówiące o założeniu przez Reja stawu Pogorzelec w Nagłowicach i innych stawów w Oksie i pod Nagłowicami. Z tym okresem należy łączyć udokumentowaną bytność stawów w Oksie. Miasto Oksa zostało założone ze wsi Tworów w 1554 roku przez Mikołaja Reja. „A ja Mikołaj Rej, będąc dziedzicem Nagłowickim, Tworowskim i Pawężowskim, oznajmuję tym listem komukolwiek dziś i na potem będzie wiedzieć potrzeba, iżem posadził miasto na gruncie swym tworowskim imieniem Oksza”. Do 1945 roku Nagłowice i Oksę łączyły węzły personalne poprzez kolejnych właścicieli. Ostatnim był książę Michał Radziwiłł. Po drugiej wojnie światowej obiekty stawowe położone na terenie trzech gmin Małogoszcz, Nagłowice, Oksa zostały przejęte przez Państwo - powstało Państwowe Gospodarstwo Rybackie. Pierwsze próby krzyżowania karpia w Oksie podjęto w roku 1973 pod nadzorem Samodzielnej Pracowni Biologii Ryb i Środowiska Wodnego w Zatorze. Z zachowanej dokumentacji wynika, że doszło do wymiany tarlaków rodzimych z Oksy na tarlaki linii

węgierskiej będącej w posiadaniu Instytutu Zootechniki w Zatorze. Od marca 2001 roku obiekty stawowe od Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa przejął Leszek Stypuła. Powstało Gospodarstwo „Lasochów” z siedzibą w Oksie, które hoduje karpia do chwili obecnej. Gospodarstwo prowadziło selekcję we własnym zakresie na posiadanym materiale zgodnie z zaleceniami hodowlanymi oraz nabytym doświadczeniem praktycznym. Celem wzmocnienia w materiale rodzimym pożądaných cech, jak: pokrój ciała, tempo wzrostu, ułuszczenie - gospodarstwo „Lasochów” w maju 2002 roku zakupiło od Zakładu Ichtiologii i Gospodarki Rybackiej Gołysz tarlaki karpia linii węgierskiej (7 sztuk) oraz linii francuskiej (11 sztuk). Właściwie prowadzona hodowla, czyste środowisko oraz wody, z których słynie dolina Białej Nidy doprowadziły do powstania bardzo dobrego produktu jakim jest karp z Oksy. Mieszkańcy okolicznych wsi i miast już się przekonali do walorów smakowych karpia wyhodowanego w Oksie; okres Bożego Narodzenia jest wskaźnikiem popularności produktu, pomimo ciągłego wzrostu produkcji gospodarstwo ma trudności, aby pokryć zapotrzebowanie rynku.

Karp z Oksy co roku uzyskuje certyfikat jakości wydawany przez Instytut Rybactwa Śródlądowego w Żabieńcu. Gospodarstwo „Lasochów” jako jedno z trzech gospodarstw rybackich w kraju posiada zgodę na wysyłanie swoich produktów na rynek Federacji Rosyjskiej.